

Aan de redactie van "De Oude Flesch"

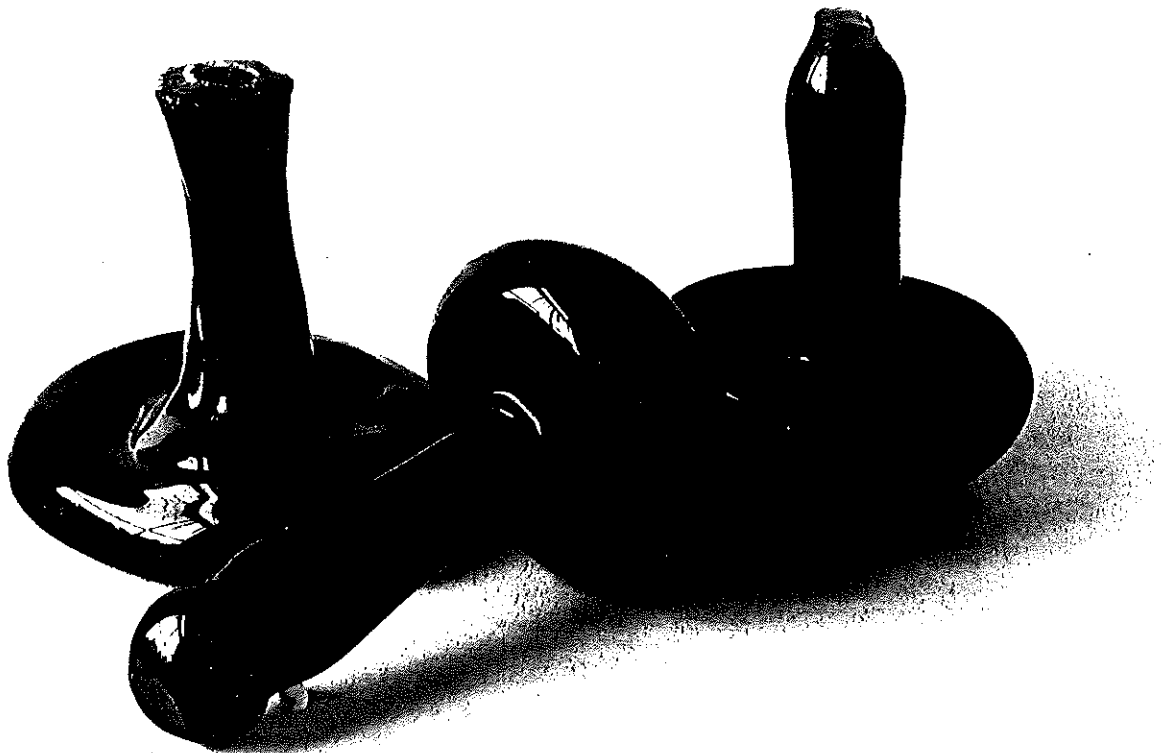
Strijkglazen

Een kleine reactie op het artikel strijkglas/glanssteen dat in het clubblad van december 1992 was opgenomen.

De auteur (jammer genoeg niet vermeld) schrijft: "Door de breekbaarheid zijn strijkglazen met handvat zeer zeldzaam". In zijn verdere tekst suggereert hij dat van een gevonden glas waar geen steel aan zit deze er dan afgebroken moet zijn. Zo kom je al gauw op een gegeven dat er van oorsprong alleen strijkglazen met steel zouden zijn geweest..

Laten we eens beginnen met de fabricage;

Omdat de bol van een strijkglas massief is, zal de maker ervan geen blaasstok nodig hebben gehad, eerder gebruikte hij een pontielstok. De hoeveelheid glas die hiermee uit de oven werd gehaald zal op een mal -misschien met gebruik van een plank, natte lappen- gevormd zijn. Door uitoefening van druk aan de kant waar de pontielstok vast zat werd de glasmassa iets ingedrukt. Als het glas bij de pontielstok werd afgebroken/geknipt, kon er eventueel een steel aan gesmolten worden. Dat deze steel niet altijd een goede aanhechting had zal te maken hebben met krimpspanning tussen het grotere, massieve, deel en het in verhouding kleinere oppervlak van de steel. Zoals de auteur van het artikel al aangaf liggen er in het Middelburgse museum enkele zeer mooie exemplaren met steel. Eén daarvan, de linker (hopelijk is dit op de foto te zien) is uit één stuk gemaakt.

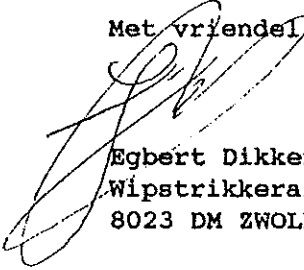

Omdat er vele tientallen glazen door mijn handen zijn gegaan, is het me opgevallen dat er weinig aanwijzingen waren waaruit ik kon concluderen dat er vroeger een steel aan MOET hebben gezeten. Je mag toch verwachten dat kleur-

verschillen of kleine restjes glas aanwezig moeten zijn waar een steelaanhechting heeft gezeten? Er zullen dan ook, volgens mij, meer strijkglasten zonder steel dan met steel gemaakt zijn.

Wel wil ik opmerken dat een multifunctionele toepassing van het "strijkglas" niet genegeerd mag worden. Er werden namelijk ook glazen bollen met steel gebruikt in de drukkerswereld. Men drukte/wreef de verf en inkt hiermee in de desbetreffende mallen voor afdruk. Ook om grondstoffen voor verf te malen en te vermengen zal het een goed gereedschap zijn geweest. Deze gebruikswijze wordt in kleine drukkerijen nog toegepast. Uit Engeland komen regelmatig nog bollen met steel van blank glas met de handelaren mee. Op veilingen worden ze aangeboden als?...strijkglasten met steel. Vandaag de dag worden strijkglasten in Marken gebruikt om de kappen met Arabisch gum op te glanzen. Dat er in het verleden strijkglasten met of zonder steel, bodems van flessen, en gladde stenen voor het strijken en glanzen werden gebruikt, staat voor mij vast. Wat ik nog wel eens zou willen tegenkomen zijn gegevens over wie ze maakte en door wie de strijkglasten besteld werden bij de glasblazers want daarover is (mij) niets bekend. Toch hoop ik met dit artikel iets bijgedragen te hebben aan het fenomeen: STRIJKGLAS.

Met vriendelijke groeten,

Egbert Dikken
Wipstrikkerallee 94
8023 DM ZWOLLE

DIROMA

Graag help ik Egbert Dikken met zijn probleem rond het tinnen bekertje, die hij ons in het tweede kwartaal nr. 51 voorlegt.

"Diroma" moet natuurlijk zijn "di Roma".

Dat de sleutels het pauselijk symbool zijn lijkt me juist. Dan moet het wapen haast een pauselijk wapen zijn. Elke paus had en heeft, voorzover ik weet een eigen wapen.

Door toevoeging van de Franse lelie, misschien een uit Frankrijk afkomstige paus.

Dat moet m.i. te vinden zijn in de bibliotheek in één van onze Nederlandse bisdommen. Ik denk aan Utrecht. Daarmee zou dan het bekertje behoorlijk gedateerd kunnen worden.

Met de slangen weet Egbert kennelijk geen raad, maar volgens mij duidt dit op geneeskunde.

Denk maar aan de "aesculaap".

Ben ik er ver naast, als ik veronderstel dat dit bekertje afkomstig zou kunnen zijn van een pelgrimstocht.

Zou een onderdeel van een tinnen heupflacon geweest kunnen zijn, die gevuld was met gewijd water of iets dergelijks om de pelgrim op zijn reis terug tegen ziekte en verder onheil te beschermen.

Benieuwd of ik ooit gelijk krijg.

Lo van Sint Maartensdijk.